
Doelgroepen aan het werk? Een blik op de arbeidsmarktpositie van de doelgroepen uit het Vlaams Doelgroepenbeleid

Op 1 juli 2016 ging het nieuwe Vlaams Doelgroepenbeleid van start. Dit vernieuwde doelgroepenbeleid richt zich op het verhogen van de tewerkstelling bij drie specifieke groepen: laag- en middengeschoolde jongeren (-25 jaar), 55-plussers en personen met een arbeidshandicap. Om dit te realiseren, kent de Vlaamse Regering een vermindering van de werkgeversbijdragen toe voor de doelgroepen. In dit artikel geven we een overzicht van de tewerkstellingskansen van deze doelgroepen en gaan we na welke deelpopulaties in de doelgroepen al relatief sterk staan op de arbeidsmarkt en welke extra aandacht verdienen. Daarnaast brengen we ook steeds de relatie van de niet-werkenden uit een doelgroep tot de arbeidsmarkt in kaart. Dit artikel vormt een uitbreiding bij de boordtabel doelgroepen die ontwikkeld wordt voor de monitoring van de doelgroepen uit het Vlaams Doelgroepenbeleid. De verschillende cijferreeksen uit de boordtabel zullen ook ter beschikking gesteld worden op de website van het Steunpunt Werk.

Werkzaamheid van de doelgroepen

Om de werkzaamheid van de drie doelgroepen in kaart te brengen, maken we gebruik van de Labour Force Survey (LFS) en van haar Belgische variant, de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK). Volgens de EAK-definitie¹ zijn werkenden personen

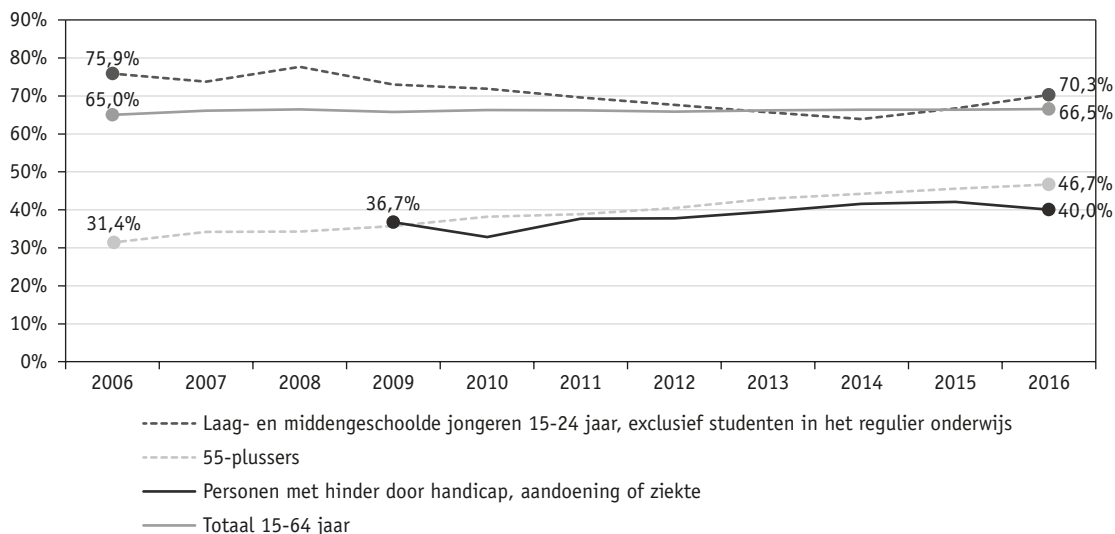
die tijdens de referentieweek van de bevraging minstens een uur werk hebben verricht voor loon of winst. Ook personen die tijdens de referentieweek niet werkten maar wel een job of zaak hadden waarvan ze afwezig waren, behoren tot de werkenden.²

De doelgroep jongeren bakenen we af als de jongeren in de leeftijdsgroep van 15 tot en met 24 jaar, die laag- of middengeschoold zijn (dit is zonder diploma hoger onderwijs).³ Heel wat laag- en middengeschoolde jongeren uit deze leeftijdsgroep zijn nog schoolgaand en vallen daarom buiten de doelgroep. Respondenten die aangeven gedurende de referentiemaand van de bevraging student of leerling te zijn geweest in het regulier onderwijs worden dan ook niet meegenomen in de berekening

van de werkzaamheidsgraad. De doelgroep van de 55-plussers beperken we tot de personen in de leeftijdsgroep van 55 tot 64 jaar. Voor de afbakening van de personen met een arbeidshandicap maken we gebruik van de vraag in de EAK die nagaat of iemand in zijn of haar dagelijkse bezigheden (op het werk of daarbuiten) hinder ervaart

Figuur 1.

Evolutie werkzaamheidsgraad 15- tot 64-jarigen en doelgroepen (Vlaams Gewest, 2006-2016)

Bron: Statbel – EAK; Eurostat – LFS (bewerking Steunpunt Werk)

door een handicap, aandoening of ziekte.⁴ Een na-deel van deze werkwijze is dat het positief beantwoorden van deze vraag niet noodzakelijk hinder in het beroepsleven zelf impliceert (zie ook Samoy, 2015). Een voordeel aan het gebruik van de EAK-gegevens voor de doelgroep personen met een arbeidshandicap, is dat de definitie van de arbeidsmarktpositie gelijk is aan deze bij de andere twee doelgroepen. Als we in dit artikel spreken over de doelgroep personen met een arbeidshandicap, hebben we het dus over de personen die aangeven in de dagelijkse bezigheden hinder te ervaren door een handicap, aandoening of ziekte.

In figuur 1 geven we de evolutie weer van de werkzaamheidsgraad van de drie doelgroepen, volgens de bovenvermelde definities, samen met de werkzaamheidsgraad van de gehele groep van 15- tot 64-jarigen voor het Vlaams Gewest tijdens de periode 2006-2016. De figuur geeft een beeld van waar de doelgroepen staan qua werkzaamheid bij het ingaan van het vernieuwde doelgroepenbeleid anno 2016 en welk parcours ze de afgelopen tien jaar hebben afgelegd.⁵

Bij de laag- en middengeschoolde jongeren tussen 15 en 24 jaar, exclusief studenten in het

regulier onderwijs, daalde het aandeel werkenden van 75,9% in 2006 tot 70,3% in 2016.⁶ In aantallen ging het voor het jaar 2016 over ongeveer 168 500 laag- en middengeschoolde jongeren tussen 15 en 24 jaar, van wie er 118 500 werkend waren. De daling van de werkzaamheidsgraad van de doelgroep jongeren vatte aan in 2009 ten tijde van het uitbreken van de economische crisis. Deze dalende trend hield aan tot 2014 en herstelde zich vanaf dan. Ondanks de daling tussen 2006 en 2016, lag de werkzaamheid van de doelgroep jongeren in 2016 3,8 procentpunten hoger dan de werkzaamheid in de gehele groep van 15- tot 64-jarigen wonend in Vlaanderen. Vergeleken met de algemene werkzaamheid in Vlaanderen, laat de doelgroep van laag- en middengeschoolde jongeren dus een hogere score optekenen, al is de kloof de voorbije tien jaar een stukje kleiner geworden.

De groep van personen tussen 55 en 64 jaar maakte de afgelopen tien jaar een duidelijke inhaalbeweging. De werkzaamheidsgraad steeg van 31,4% in 2006 tot 46,7% in 2016. Voor 2016 kwam dit neer op 402 300 werkenden op een totaal van 862 300 55- tot 64-jarigen wonend in het Vlaams Gewest. Deze stijgende trend zette zich al in rond de

Tabel 1.

Werkzaamheidsgraad 15- tot 64-jarigen en doelgroepen volgens geslacht, opleidingsniveau, geboorteland en leeftijd (Vlaams Gewest, 2016)

	Doelgroep jongeren	Doelgroep 55+	Doelgroep arbeidshandicap	Totaal 15-64 jaar
Totaal	70,3%	46,7%	40,0%	66,5%
Mannen	72,6%	51,8%	43,6%	70,5%
Vrouwen	66,7%	41,5%	36,7%	62,5%
Laaggeschoold	46,2%	31,3%	23,6%	39,7%
Middengeschoold	77,9%	48,7%	47,0%	68,6%
Hooggeschoold	-	66,0%	61,5%	84,1%
Geboren in BE	72,7%	47,1%	41,8%	68,0%
Geboren buiten BE	51,6%	42,0%	27,3%	56,6%
55-59 jaar	-	66,4%	-	66,4%
60-64 jaar	-	24,3%	-	24,3%

Bron: Statbel – EAK (bewerking Steunpunt Werk)

eeuwwisseling (Vansteenkiste & Herremans, 2015; Sels, Vansteenkiste, & Knipprath, 2017) en zette zich ook in de meest recente jaren door met een voortdurende stijging van het aandeel werkenden binnen deze leeftijdsgroep. Ondanks deze inhaalbeweging hinkt de groep nog steeds achterop in vergelijking met de gehele Vlaamse bevolking tussen 15 en 64 jaar. Het verschil met de algemene werkzaamheid in Vlaanderen bedroeg in 2016 nog steeds bijna 20 procentpunten.

In 2016 ervoeren ongeveer 581 700 personen tussen 15 en 64 jaar die wonen in het Vlaams Gewest, hinder door een handicap, aandoening of ziekte. De doelgroep van de personen met een arbeidshandicap is de grootste van alle doelgroepen en is tegelijkertijd ook de groep die het minst aansluiting vindt met de arbeidsmarkt. De werkzaamheidsgraad van de personen met hinder door een handicap, aandoening of ziekte bedroeg 36,7% in 2009. Tussen 2011 en 2015 steeg het aandeel werkenden in deze groep licht. Sindsdien lijkt deze trend – al dan niet tijdelijk – doorbroken. Anno 2016 bedroeg het aandeel werkenden in het Vlaams Gewest bij personen met hinder door een handicap, aandoening of ziekte 40,0%. De kloof ten opzichte van de werkzaamheid bij de gehele Vlaamse bevolking tussen 15 en 64 jaar is met 26,5 procentpunten erg aanzienlijk.

Werkzaamheidsgraad van de doelgroepen naar achtergrondkenmerken

We kunnen het algemene beeld van de werkzaamheidsgraad verder verfijnen door deze per doelgroep op te delen in enkele subgroepen (tabel 1). Deze subgroepen bakenen we af volgens de kenmerken geslacht, opleidingsniveau en geboorteland. Bij de 55-plussers voegen we ook de werkzaamheidsgraad toe van de personen tussen 55 en 59 jaar en degenen tussen 60 en 64 jaar. In wat volgt, gaan we voor elk van de doelgroepen na welke subgroepen al relatief sterk staan op de arbeidsmarkt en welke groepen extra aandacht verdienen. We geven per doelgroep ook een zicht op de verhouding van de niet-werkenden tot de arbeidsmarkt.

Doelgroep jongeren

De doelgroep jongeren heeft een relatief hoge werkzaamheidsgraad met een aandeel werkenden van 70,3%. De werkzaamheidsgraad opgesplitst naar subgroepen laat echter enkel opvallende verschillen zien (tabel 1). De werkzaamheid van de laaggeschoolde jongeren van 15 tot 24 jaar, exclusief studenten in het regulier onderwijs, ligt met 46,2% heel wat lager (-31,7ppt) dan deze van de middengeschoolde jongeren (77,9%). De hoger dan

gemiddelde werkzaamheidsgraad in de doelgroep jongeren kan zo vooral worden toegewezen aan de relatief hoge arbeidsdeelname van de midden-geschoolde jongeren. Daarnaast merken we het hogere aandeel werkenden (+21,1ppt) op bij de jongeren geboren in België (72,7%) ten opzichte van het aandeel werkenden bij de jongeren geboren buiten België (51,6%). Ook tussen mannen en vrouwen stellen we een klein verschil vast in deze groep: mannen (72,6%) zijn er iets vaker werkend dan vrouwen (66,7%). Deze verschillen tussen de subgroepen in de doelgroep zijn gelijklopend aan deze tussen de subgroepen bij de gehele Vlaamse bevolking tussen 15 en 64 jaar.

In tabel 2 bekijken we de arbeidsmarktpositie van de niet-werkende jongeren uit de doelgroep. Om dit in kaart te brengen, delen we de niet-werkende jongeren op in werklozen, inactieven met een arbeidswens en inactieven zonder een arbeidswens. Werklozen worden in de EAK afgebakend volgens de internationaal gehanteerde ILO-definitie. Het gaat om niet-werkende personen die in de vier weken voorafgaand aan de bevraging actief werk hebben gezocht of werk hebben gevonden dat binnen de drie maanden van start gaat. Ze zijn ook onmiddellijk beschikbaar (binnen de twee weken) om te beginnen werken. De laag- en middengeschoolde jongeren die werkloos zijn, hebben dus een arbeidsmotief en wensen effectief betaalde arbeid te verrichten. De inactieven in de EAK zijn niet-werkenden die niet voldoen aan de voorwaarden om tot de werklozen gerekend te worden. Het feit dat deze personen niet actief naar werk zoeken of niet meteen beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt, betekent niet noodzakelijk dat ze geen betaalde arbeid wensen te verrichten. Een aantal drempels kunnen hen ervan weerhouden om zich actief aan te bieden op de arbeidsmarkt. Een deel van hen kunnen zich terug op de arbeidsmarkt aanbieden indien deze drempels weggenomen of gereduceerd worden (zie ook Sourbron & Vansteenkiste, 2018). We delen de inactieven daarom verder op in een groep met wens om betaalde arbeid te verrichten en een groep zonder dergelijk arbeidsmotief. Inactieven uiten een arbeidswens doordat ze actief zochten naar werk, werk hebben dat ze in de toekomst zullen aanvaatten of doordat ze de vraag naar de arbeidswens in de EAK positief beantwoordden. Op basis van deze indeling lijken de inactieven zonder arbeidsmotief het moeilijkst toe te leiden tot de arbeidsmarkt.

Uit tabel 2 leiden we af dat van de in totaal 50 000 niet-werkende jongeren uit de doelgroep er 29 700 jongeren zijn (59,4%) met een arbeidswens. Het gaat om 21 000 werklozen en 8 700 inactieven die niet op zoek gingen naar werk of niet meteen beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt maar wel betaalde arbeid wensen te verrichten. De overige 20 300 inactieve jongeren wensen geen betaalde arbeid te verrichten. De meest genoemde redenen bij deze jongeren waarom zij geen betaalde arbeid wensen te verrichten zijn ziekte (28,5%) en het volgen van onderwijs of een opleiding (26,7%).⁷ De jongeren uit deze laatste groep volgden niet allemaal een opleiding tijdens de referentiemaand van de bevraging. Mogelijk plannen zij om op een later tijdstip een opleiding aan te vatten en verklaren deze studieplannen waarom zij op het moment van de bevraging geen betaalde arbeid wensen te verrichten.

Tabel 2.

Arbeidsmarktpositie niet-werkende laag- en middengeschoolde jongeren (15-24 jaar), exclusief studenten in het regulier onderwijs (Vlaams Gewest, 2016)

	(n)	(%)
Werkloos	21 000	42,0%
Inactief met arbeidswens	8 700	17,4%
Inactief zonder arbeidswens	20 300	40,6%
Totaal	50 000	

Bron: Statbel – EAK (bewerking Steunpunt Werk)

Doelgroep 55-plussers

De naar verhouding lage werkzaamheid bij personen tussen 55 en 64 jaar (46,7%) wordt in sterke mate bepaald door de lage arbeidsdeelname van de personen tussen 60 en 64 jaar (tabel 1). Amper een op de vier van de 60- tot 64-jarigen (24,3%) was werkend in 2016. Het aandeel werkenden bij de personen tussen 55 en 59 jaar lag met 66,4% bijna driemaal zo hoog. Op basis van deze cijfers liggen de grootste marges in de werkzaamheid van 55-plussers voornamelijk bij de leeftijdsgroepen vanaf 60 jaar. Naast leeftijd spelen ook de kenmerken geslacht en opleidingsniveau een belangrijke rol in de mate van tewerkstelling bij 55-plussers. Tabel 1 toont aan dat mannelijke 55-plussers (51,8%) vaker werkend zijn dan vrouwelijke 55-plussers

Tabel 3.

Werkzaamheidsgraad 55- tot 64-jarigen volgens leeftijd, geslacht en opleidingsniveau (Vlaams Gewest, 2016)

		Laaggeschoold	Middengespoold	Hooggeschoold
Mannen	51,8%	36,0%	54,3%	70,3%
Vrouwen	41,5%	26,8%	43,5%	61,3%
Totaal	46,7%	31,3%	48,7%	66,0%

Bron: Statbel – EAK (bewerking Steunpunt Werk)

(41,5%), ook al hebben vrouwen de voorbije decennia al een behoorlijke achterstand in werkzaamheidsgraad ingehaald (Vansteenkiste & Herremans, 2015; Sels, Vansteenkiste, & Knipprath, 2017). Hooggeschoolde 55-plussers (66,0%) laten een hogere werkzaamheidsgraad optekenen dan midden-geschoolde (48,7%) en laaggeschoolde 55-plussers (31,3%). Ook personen geboren in België (47,1%) zijn iets vaker werkend dan personen geboren in het buitenland (42,0%) bij de 55-plussers.

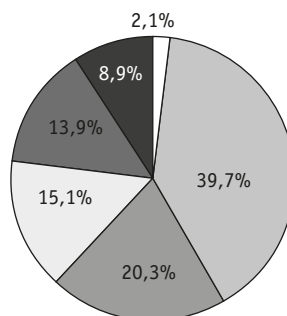
In tabel 3 splitsen we de werkzaamheidsgraden van mannelijke en vrouwelijke 55-plussers uit naar opleidingsniveau. De cijfers tonen aan dat de verschillen in werkzaamheidsgraad volgens opleidingsniveau in eenzelfde grootorde aanwezig zijn bij mannen en vrouwen. De kloof tussen beide seksen schommelt bij elk opleidingsniveau rond de tien procentpunten. De combinatie van de kenmerken geslacht en opleiding levert aldus aanzienlijke verschillen op. De werkzaamheidsgraad van 55-plussers varieert van 26,8% bij laaggeschoolde vrouwen tot 70,3% bij hooggeschoolde mannen. Dit illustreert dat naast leeftijdsaspecten, er nog steeds grote verschillen zijn binnen de groep van 55-plussers naar geslacht en opleidingsniveau als het gaat om hun werkzaamheidsgraad.

De niet-werkende 55-plussers brengen we in figuur 2 in beeld op basis van het sociaal-economisch statuut dat ze zichzelf toekennen. Het grootste deel van de personen tussen 55 en 64 jaar (39,7%) ziet zichzelf als op (vervroegd) pensioen en lijkt dus de weg naar het pensioen te zijn ingeslagen. Daarnaast geeft 20,3% aan arbeidsongeschikt te zijn. Deze personen lijken erg moeilijk inzetbaar op de arbeidsmarkt, aangezien bijna negen op de tien van hen aangeeft zich niet in staat te achten betaalde arbeid te verrichten. Verder ziet 15,1% zichzelf als huisman of huisvrouw. Bij deze laatste groep zijn het vooral persoonlijke of familiale redenen (55,0%) of zorg

voor kinderen of afhankelijke personen (12,4%) die een job in de weg blijken te staan. Ook het idee dat men te oud zou zijn om een job te vinden, speelt in deze groep soms mee (12,7%). Daarnaast geeft 13,9% aan op brugpensioen te zijn of ter beschikking gesteld te zijn voorafgaand aan het pensioen. 8,9% ziet zichzelf als werkloos.

Figuur 2.

Zelf-gepercipieerd sociaal-economisch statuut niet-werkende 55- tot 64-jarigen (Vlaams Gewest, 2016)

- Gepensioneerd/vervroegd pensioen
- Arbeidsongeschikt
- Huisvrouw/huisman
- Op brugpensioen/Terbeschikkingstelling voorafgaand aan het pensioen
- Werkloos
- Overige

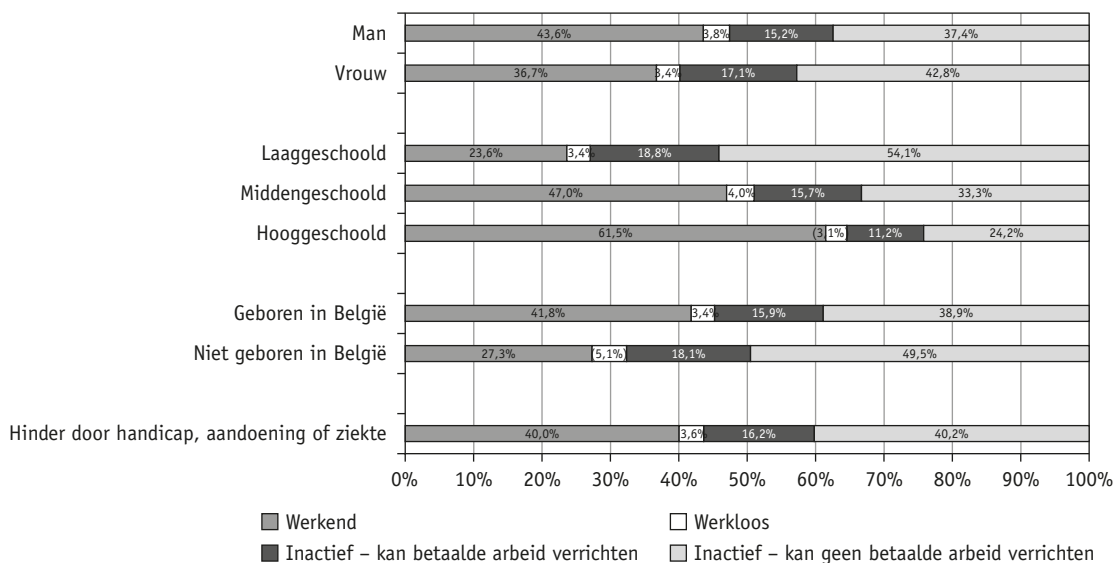
Bron: Statbel – EAK (bewerking Steunpunt Werk)

Doelgroep personen met een arbeidshandicap

De lage werkzaamheidsgraad van personen met hinder door een handicap, aandoening of ziekte (40,0% in 2016), wijst erop dat deze personen

Figuur 3.

Arbeidsmarktpositie van personen met hinder door een handicap, aandoening of ziekte (Vlaams Gewest, 2016)

Noot: De resultaten tussen haakjes betekenen dat het percentage werd berekend voor een geëxtrapoleerd aantal van minder dan 5000 individuen. Dit aantal is de ondergrens die Eurostat vooropstelt voor het maken van schattingen met de EAK-gegevens. De resultaten tussen haakjes kunnen niet op zichzelf worden geïnterpreteerd maar moeten gezien worden in het algemene beeld van de figuur.

Bron: Statbel - EAK (bewerking Steunpunt Werk)

moeilijk aansluiting vinden met de arbeidsmarkt. Net als bij de andere doelgroepen zien we verschillen in werkzaamheidsgraad volgens geslacht, opleidingsniveau en geboorteland (tabel 1). Bij deze doelgroep zijn mannen (43,6%) vaker werkend dan vrouwen (36,7%). Net zoals bij de 55-plussers ligt de werkzaamheidsgraad binnen de personen met een handicap, aandoening of ziekte een stuk hoger bij hooggeschoolden (61,5%) dan bij midden-geschoolden (47,0%) en laaggeschoolden (23,6%). Personen geboren in België (41,8%) zijn eveneens vaker werkend dan personen geboren in het buitenland (27,3%).

In dit deel gaan we na in welke mate personen met hinder door een handicap, aandoening of ziekte in staat zijn om betaalde arbeid te verrichten. Personen met hinder door een handicap, aandoening of ziekte die werkend zijn, tonen via hun arbeidsprestaties aan dat ze effectief in staat zijn om betaalde arbeid te verrichten. Uit de eerder besproken definitie in de EAK van werklozen volgt dat werklozen actief werk zoeken en beschikbaar zijn voor de

arbeidsmarkt. Uit deze voorwaarden leiden we af dat ook werkloze personen met hinder door een handicap, aandoening of ziekte betaalde arbeid kunnen verrichten. Inactieven zoeken niet actief naar werk of zijn niet meteen beschikbaar voor de arbeidsmarkt (zie eerder). Dit betekent echter niet noodzakelijk dat ze niet in staat zijn om betaalde arbeid te verrichten. We delen de inactieven verder op, op basis van hun persoonlijke beoordeling of ze al dan niet betaalde arbeid kunnen verrichten.

Van de gehele groep personen met hinder door een handicap, aandoening of ziekte behoorde in 2016 40,0% tot de werkenden, 3,6% tot de werklozen, 16,2% tot de inactieven die zichzelf in staat achten betaalde arbeid te verrichten en 40,2% tot de inactieven die zichzelf niet in staat achten betaalde arbeid te verrichten (figuur 3). In totaal zijn dus zes op de tien personen (59,8%) binnen deze doelgroep in staat om betaalde arbeid te verrichten.

Het aandeel inactieve personen dat aangeeft niet in staat te zijn om betaalde arbeid te kunnen verrichten,

ligt opvallend hoger bij laaggeschoolden (54,1%) en personen geboren buiten België (49,5%). Ook vrouwen (42,8%) kennen een iets hoger aandeel inactieven die zichzelf niet in staat achten betaalde arbeid te verrichten. Net als bij de andere twee doelgroepen vinden laaggeschoolden, personen geboren buiten België en vrouwen minder vlot hun weg naar de arbeidsmarkt. Dit uit zich hier niet enkel in een lagere werkzaamheidsgraad, maar ook in een hoger aandeel inactieve personen die zichzelf niet in staat achten betaalde arbeid te verrichten.

Besluit

In dit artikel gaven we een overzicht van de arbeidsmarktpositie van de verschillende doelgroepen uit het nieuwe Vlaams Doelgroepenbeleid. We zoomden hierbij in op de verschillen in de werkzaamheid volgens enkele sociodemografische kenmerken en brachten de positie van de niet-werkenden uit de doelgroepen in kaart. Samen met de boardtabel doelgroepen biedt dit artikel een nulmeting van de arbeidsmarktpositie van de doelgroepen bij de aanvang van het nieuwe doelgroepenbeleid.

De laag- en middengeschoolde jongeren, uitgezonderd studenten in het regulier onderwijs, bevatten een relatief hoog aandeel werkenden. De opdeling van de werkzaamheidsgraad in subgroepen liet echter zien dat laaggeschoolde jongeren en jongeren geboren in het buitenland heel wat minder vlot de weg naar een job vinden. Bij de niet-werkenden in de doelgroep lijken het voornamelijk de inactieve jongeren zonder arbeidswens te zijn die van nabij dienen opgevolgd te worden.

De 55-plussers maakten de afgelopen jaren een opmerkelijke inhaalbeweging wat betreft hun werkzaamheid. Ondanks de stijgende werkzaamheidsgraad blijft er een groot verschil bestaan in het aandeel werkenden tussen de 55-plussers jonger en ouder dan zestig jaar. Een blik op het zelf-gepercipieerde socio-economisch statuut van niet-werkende 55-plussers toonde aan dat een aanzienlijk aandeel de weg naar het pensioen lijkt te zijn ingeslagen. Ook heel wat niet-werkende 55-plussers achten zichzelf niet meer in staat betaalde arbeid te verrichten. Daarnaast spelen ook het opleidingsniveau en het geslacht nog een belangrijke rol in de tewerkstellingskansen van 55-plussers.

De personen met hinder door een handicap, aandoening of ziekte vinden het moeilijkst hun weg naar de arbeidsmarkt. Onder hen geeft een opmerkelijk deel aan niet meer in staat te zijn betaalde arbeid te verrichten. Deze personen lijken nog erg moeilijk inzetbaar te zijn op de arbeidsmarkt. Ook in deze doelgroep zijn het de laaggeschoolden, personen geboren buiten België en vrouwen die minder vlot aan werk geraken. Bovendien behoren laaggeschoolden en personen geboren buiten België opvallend vaker dan gemiddeld tot de inactieven die zichzelf niet in staat achten betaalde arbeid te verrichten.

*Bart Scholiers
Sarah Vansteenkiste
Steunpunt Werk*

Noten

1. De definitie van werkenden (net als deze van werklozen en inactieven) in de EAK is gebaseerd op deze van de Internationale Arbeidsorganisatie, meestal bekend onder de naam International Labour Organization (ILO).
2. Enkel personen die langer dan drie maanden afwezig zijn van hun job omwille van volledige loopbaanonderbreking of voltijds tijdskrediet worden niet als werkend gezien.
3. De classificatie van het opleidingsniveau (laag-, midden- of hooggeschoold) in de LFS-survey is tot 2013 gebaseerd op de ISCED-nomenclatuur 1997 en vanaf 2014 op de ISCED-nomenclatuur 2011. De resultaten zijn voor alle landen, behalve Oostenrijk, vergelijkbaar doorheen de tijd. Middengeschoolden hebben voor alle jaren hoogstens een diploma van het post-secundair, niet-hoger onderwijs.
4. De precieze vraagstelling in de EAK luidt: "Ervaart u in uw dagelijkse bezigheden op het werk of daarbuiten, hinder door een handicap, een langdurige aandoening of langdurige ziekte (al dan niet werk gerelateerd)?"
5. De vraag naar hinder door een handicap, aandoening of ziekte is in de EAK-vragenlijst pas opgenomen vanaf het jaar 2009.
6. De werkzaamheidsgraad voor laag- en middengeschoolde jongeren van 15 tot 24 jaar inclusief studenten bedraagt in 2016 23,1%.
7. De overige redenen uit de vraag die polst naar de reden waarom deze jongeren geen betaalde arbeid wensen te verrichten, kennen een te laag aantal respondenten om betrouwbare resultaten op te leveren.

Bibliografie

- Samoy, E. (2015). *Handicap en arbeid. Deel 1. Definities en statistieken over de arbeidsdeelname van mensen met een handicap* (Update maart 2015). Brussel: Departement Werk en Sociale Economie.
- Sels, L., Vansteenkiste, S., & Knipprath, H. (2017). *Toekomstverkenningen arbeidsmarkt 2050* (Werk.Rapport 2017 nr.1). Leuven: Steunpunt Werk, HIVA – KU Leuven.
- Sourbron, M., & Vansteenkiste, S. (2018). De arbeidsreserve op de Vlaamse arbeidsmarkt ontleed. *Over.werk. Tijdschrift van het Steunpunt Werk*, 28(1), 10-18. Leuven: Steunpunt Werk/Uitgeverij Acco.
- Vansteenkiste, S., & Herremans, W. (2015). Over werkzaamheid en loopbanen van 50/55-plussers. *Over.Werk. Tijdschrift van het Steunpunt WSE*, 25(1), 102-107. Leuven: Steunpunt Werk en Sociale Economie/Uitgeverij Acco.